

Evocació de Manel Marí

per Felip Cirer Costa

Es fa molt difícil escriure sobre un personatge que vaig conèixer quan era un adolescent, que res feia pensar que arribaria tan alt dins del món poètic de la nostra llengua. El mestratge que havia exercit el seu pare Alfons Garcia Ninet, en els llunyans anys de final de batxillerat, els cursos 1973-74 i 1974-75 a l'Institut d'Eivissa i que va marcar tota una generació d'eivissencs; la seua manera d'ensenyar es trobava molt allunyada de la pedagogia tradicional que en el temple del saber insular imperava. Aquesta etapa just va coincidir amb el naixement del nostre protagonista (Eivissa 1975).

La retrobada amb l'antic professor fou ja a les darreries de la dècada dels anys vuitanta i va esdevenir una sòlida amistat cultivada al llarg dels anys, amistat a la qual s'hi afegiren la dona i els tres fills de la parella.

Aquí em permetran que els conti una petita anècdota: era un estiu a començament dels anys noranta i acordarem una trobada familiar al voltant d'una paella campestre al poble de Sant Miquel de Balansat. La paella es va cremar una mica, encara que un sap que als valencians els agrada el "socorraet", però aquesta vegada fou excessiu i per paga, una vespa, a la sobretaula, va picar amb el seu dolorós fibló el jove Emmanuel, com el coneixíem en aquells anys. Va ser pedregada i mos de ca, en aquest cas, de vespa. En les trobades estiuenques al pis de la família al carrer de Gaspar Puig i, quan Manel era absent, el pare, amb emoció i satisfacció m'explicava els progressos en poesia del

Jaume Pérez-Montaner i Manel Marí en una sessió poètica a València, el març del 2011 (fotografia: Pau Rodríguez).

fill, afició que combinava amb els estudis de sociologia i de música.

Les converses de poesia sempre tenien un lloc comú: l'admiració que Manel tenia cap a l'obra de Marià Villangómez i que llegia amb deler la seua obra. Des de 1983 i fins a la desaparició de Villangómez, vaig freqüentar l'amistat i el seu domicili i fruit d'aquestes trobades fou un dietari amb les converses mantenint gudes –esparses– al llarg de quasi vint anys. Coneixent aquesta amistat i veient l'interès cap a l'obra del poeta consagrat, aviat concertàrem la primera visita al carrer de Joan Pereyra i Morante. Unes notes de dietari diuen:

"31 de març de 1997. Avui he telefonat a Marià per demanar-li per la seua salut. M'ha contestat que malament, però que hi vagi i que parlarem. Em diu que ha estat in-

ternat uns dies a la clínica però que ja es troba millor. També em comenta que avui ha rebut la visita que li havia anunciat d'un jove poeta valencià, de mare eivissenca, Manuel Garcia Marí –fill d'Alfons Garcia Ninet i Dora Marí de la Paz– i que li ha portat una antologia de joves poetes valencians i que no sap si podrà llegir a causa de les dificultats de la vista. És un jove poeta que estudia psicologia. Marià li ha recomanat que sempre estudiï la llengua, que treballi i que llegeix molt, si vol arribar a ser un poeta."

Una altra nota diu: "28 d'agost de 1997. Tal com li havia promès, el primer exemplar del núm. 31 de la revista Eivissa, era per a Marià, així que aquest matí, després de recollir-lo a la impremta, vaig cap a ca seua.

Em demana que li deixi fullejar la revista, mentre jo don un repàs

als titulars de l'exemplar del dia de *La Vanguardia*. Pensem que és el primer número en el qual Marià no ha participat de manera directa en la correcció i muntatge a causa de la seua fràgil salut, així que no sabia més que per referències del contingut del número.

Feim una llarga xerrada sobre diversos temes i sobre l'estiu. Em demana diverses coses sobre Sant Miquel, tot evocant els anys que va passar en aquell poble. També em parla d'algunes visites que ha rebut darrerament: D'Emmanuel Garcia Marí que comenta que mostra qualitats per la poesia." A peu de pàgina hi ha una nota que diu:

"Després ha adoptat el nom de Manel Marí i ha obtingut importants premis amb obres com *Poemes en gris* (Premi Miquel Àngel Riera de poesia), *Patrimoni dels dies* (Premi Baladre 1999). Ha publicat altres llibres com *Poemari de descortesies* i el breu recull de poemes *Clarisse*, a més de diversos poemes a publicacions i antologies de Balears, Catalunya i el País Valencià."

L'última nota del dietari que fa referència a Manel Marí és la següent:

"4 de novembre de 1997. Amb l'excusa de portar-li les primeres proves del seu article del futur número 32 de la revista Eivissa, "Dos viatges a Múrcia (1927)", vaig a visitar Marià. El trob com ja he comentat altres vegades: clar de cap i físicament molt malament. (Després de repassar el seu article) parlem de diversos temes d'actualitat: l'exposició que avui inaugura Josep Marí, les conferències del passat Curs Eivissenc de Cultura, l'accés del Premi Baladre a Manuel Garcia Marí, que encara és molt jove, però Marià torna a dir-me que promet com a poeta, que veu molt interessant la seua poesia." Premònitories foren aquestes paraules de Marià Villangómez, que es compliren amb escreix. Aquella coneixença s'aprofundí amb el temps i amb el contacte reiterat, tal com ho confessava Manel Marí en l'article d'homenatge que li dedicà en el número 40 de la revista *Eivissa*: va dema-

nar-li un manuscrit d'un poema que el va emocionar, "Cançó de vesprada": "Recordo el moment que li vaig demanar, un moment d'haver pres ja prou confiança, després de dies i hores de conversa durant les quals vaig aprendre que la fascinació és un gran actiu contra l'ansia de nicotina". En aquestes visites, Manel li va fer lliurament dels poemes inicials de la seua fecunda obra.

Tretze llibres en poc més de divuit anys, és una prova de la fèrtil i qualitativa obra reconeguda per crítics i premis destacats. Amb vint-i-un anys va obtenir l'accés del Premi Baladre 1997 amb un conjunt que duia ja el suggerent títol «Divuit poemes d'amors» on ja s'intuïa la joia per la joventut, la rebel·lia i la descoberta de l'amor més sensual. Hi ha el rastre de poemes com Joan Salvat-Papasseit, Joan Vinyoli o Gabriel Ferrater, entre altres. Una selecció d'aquest aplec el vàrem publicar a la revista *Eivissa*; record que en la selecció hi intervingué Marià Villangómez. Aquell mateix any guanyà la Menció d'Honor de Poesia Jove d'Alzira, amb *Discurs a la negativa*. El 1998 guanyava el Premi Miquel Àngel Riera de Poesia, amb el llibre *Poemes en gris*. És el primer gran fruit del jove poeta, que mostra una maduresa amb una riquesa lèxica i un món poètic ple; s'intueix el camí que havia de seguir en llibres posteriors. El 1999 guanyà el Premi Baladre amb el poemari *Patrimoni dels dies*, on trobam els temes de la poesia universal: l'amor, la mort, el paisatge... amb un llenguatge directe i que l'acosta al públic, amb un «Autoretrat d'avui» que és tota una declaració de principis.

No és qüestió de repassar la resta de llibres, veus més expertes ho han fet amb major encert que el que jo pugui tenir, però hi ha dues facetes de l'obra de Manel Marí que m'han agradat sempre. Una fa referència a la producció bàquica, un cant a un producte tan mediterrani com és el vi. Des d'Alceu de Mitilene el vi és alegria i també consol. La poesia arabigoandalusa i la hispanojueva també tenen un component

dionisiac important. Més recent i per no allargar-me massa em venen "L'ànima del vi" de Charles Baudelaire; L'"Oda al vino" de Pablo Neruda o de Jorge Luis Borges el "Soneto del vino". En la petita literatura produïda a Eivissa tenim també un precedent ben significatiu d'aquesta poesia anacreòntica i festiva: Idris ibn al-Yaman, més conegut com al-Sabini, nascut a la nostra illa a final del segle x, poeta que triomfà a les principals corts de taifes d'al-Andalus. Un antòleg va recollir el seu poema "Els gots" en el volum *Llibre de les banderes dels camps*; el poeta era l'únic representant de les Illes Orientals en aquella antologia. Marià Villangómez en va fer una traducció que fou musicada pel grup UC. Cal entendre que la poesia bàquica de Marí no és un elogi desmesurat cap a la beguda, sinó que l'alcohol inhibeix els temors i les timideses i propicia el que els clàssics ja afirmaven: *In vino veritas*.

L'altra faceta, que demostra l'afany d'experimentar de Manel Marí, que és ben present en la seua obra i que destaca en especial en el seu darrer llibre *Tavernàries* (2016), poemes que agrupa sota el títol de «Sobrats escrits a la taverna neta (i viceversa)». El sobrat és un joc de paraules anteposant-lo al sonet. Aquesta forma mètrica i innovadora, parteix del sonet, però és reformulat de manera que perd la gravetat d'aquesta forma estròfica tancada i closa. Sembla una forma més desenfadada, ja que no albirem la rima a final del vers; pensam que ens trobam davant d'uns versos blancs, però la rima no es troba en lloc tan rotund, sinó que la rima es troba al mig del vers. En aquest cas la rima aniria associada a la cesura, al mig dels versos d'art major. Però si visualment no veim la rima, la lectura ens permet percebre que hi ha un ritme, una musicalitat interna, que sens dubte és fruit dels seus estudis musicals. El món és dels agosarats i aquesta disrupció és una mostra innovadora sobre la forma de composició poètica més clàssica.

FELIP CIRER COSTA ■